

Røða lógmannsins undir viðgerðini av felagsmarknaðinum

(Framhald)

Sum sagt eru islendingar og norðmenn ógvuliga illa við, um felagsmarknaðarlöndini skulu fáa sama rætt at veita á íslenska og norska sjókinum. Og vit eru heldur ikki glaðir fyri samrætti á okkara sjóki, hóast tað er frægari hjá okkum enn hjá teimum við tað, at vit við at hava bannað trol- og snurrúvæðverði fyri okkum sjálvur innanfyri 12-milamarkíð forða Bretum, tjóðverjum, belgiarum, fransum og øllum fremmandum at snurra og trola innan fyri fiskimark okkara. Hervið er vandin fyri oyðfiskiskapi á okkara fiskigrunnnum minni enn t.d. hjá íslendingum.

Men tað er kortini um at gera hjá okkum at fáa borið tað so í bandi, at vit ikki bara fáa trygging fyri eisini hjá Bretum at vinna 12-milamarkíð út frá beinum línjum, og har aftrat at sleppa at hava sjógvín fyri okkum sjálvur í mesta mun sum tað nakran hátt er møgult. Vit møgu ikki koma at vera verri fyri enn norðmenn, sum vit sum sagt ikki ivast í verða at fara saman við teim um 266, og íslendingar, um teir fara uppi 266-landasamgonguna. Í tí uppskoti sum av landsstýrinum er lagt fyri tingu til samtyktar hava vit tikið fyrivarni og sett okkara serligu ynski fram, eisini viðvíkjandi okkara serligu søguligu, tjóðskaparligu og stjórnmálsligu støðu, ið er dýr hjá okkum at verja.

Rætturin hjá monnum at koma til Føroyar at virka og seta virki á stovn, hvørji virkini so eru — sjálvandi undir teimum lógum sum vit ikki so óttafullir fyri við tað, at okkum trýtur væl lonað arbeiði — vellað arbeiði til øll á sjógv og landi — er eitt loysnarorðið hjá okkum javnaðarmonnum og vónandi nú hjá øllum føroyingum. Arbeiðsmenn og fiskimenn, hin stóra fjóldin her á landi leingist eftir og fagnar vælont arbeiði, tvíaldan av fiskaprísinum, um tað er møgult.

Men eg kvíð fyri, at tað ikki er so, at menn í útlandinum sjággja tann stóra vinningin í Føroyum og koma rennandi á leistum higar fyri at leggja niður rógur av milliónum í nýggjar fyrirtøkur her á landi. At skapa fyrirtøkur á landi og fáa nútímans skip til landið verður óvæð hèreftir sum nú hovudstakið hjá okkum bæði í stjórni, á tingi og úti millum manna.

Og ein táttur í samgonguskipanini er »Tann europeiski fílegingabanki«, ið samgongulondni sambært Roma-traktatinu hava sett á stovn. Hesin banki hevur somu uppgávur sum Egnuðvæðingalógin er ætlað fyri tey vinnuleysu ella vinnuleiku okini í ríkinum, harundir allar Føroyar. Sum limur í samgonguni saman við donum vilja vit koma at hava atstøður at fáa figgiarligan stuðul at seta virki á stovn. Her er talan um ein bata, ein munandi stímban og óking av vinnuleysmöguleikum.

Í samgongutraktatinu er eisini talan um ein sosialan grunn við endamáli at økja um arbeiði og menna arbeiðsdugleikan.

Øll samgongulondini innanfyri felagsmarknaðarsamgonguna verða fyri at fremja heildina og fáa skapt eina samvinnu, so kreftirnar koma at virka í besta skili skapandi hina mestmunandi framgongd ikki bara hjá einum landi, men hjá øllum samgongulondunum, men megu fyri tað avluta ein part av sínum suveréniteti ella fullveldi heima hjá sær sjálvum.

Hetta noktast ikki.

Og tað noktast ikki, at hesin ruðuleiki hevur skapt iva og dopurhuga hjá mongum.

Men henda avlutan av einum parti av óðargomlum fullveldi, sjálvstýri er ein fylgja av tí, sum sterkari er enn fullveldi, nevnliga samvinna og felags samráðing og avgerð til bata og styrktar og framburð fyri alla samgonguna, fyri hvørt einstakt samgonguland fyri seg so væl sum fyri tað sum ein part av heildini, um arbeiði verður sum málið er sett upp.

Stóra Bretland, hitt sjálvstýrislandi Frakkland, hitt brátt aftur velduga Tyskland, Italia, Belgia, Hóland, Luxemburg, Danmark, Noregi, Svøríki, Eysturriki Írland, Ísland.

Øll frælsislandi lond hava gingið við til at avluta ein part av suveréniteti sínum fyri at vinna nakað, sum alt tikið saman um er meiri vert enn óskardi suveréniteturin tað at lyfta í flokki móti tí bjarta máli við samrøðri at gera livið betri og ríkari, lukkuligari og trygg-

ari fyri hvørt einstaka landið sum fyri heildina.

Sameindu europastátir hevir ígjøgnum langar tíðir verið eitt glasiligt mál hjá størstu hugsjónarmonnum.

Hin víðgítari sosialisturin Spaak í Belgia, sum eigur hovudsærinu fyri, at Romatraktatin varð til veruleika, helt fyri í eini talu síni: kanska henda samgongu kom at verða hitt fyrsta stóra og munandi stigið móti Sameindu europeisku státtunum.

Tá ið tey hernevndu lond hava hildið seg kunnað forsvarað at avluta ein part av sínum suveréniteti til samgonguna, megu vit kunna gera tað sama útán at kvíða fyri at missa nakað av sonnum víðri og týðningi fyri tjóðina Føroyar.

Róm traktatin er ein rammuskapan undir samráðingum og samvinnu skal hann útveggast. Nógvir tættir eru ógvuliga lítileysir og lítlið útpenslaðir, harundir fiskiskapurin. Hann er beinleiðis skotin út til umrøðu og nærri ásetingar. Men hann skal eisini verða fullgjórdur innan 1968 og kann hvønn dag tað skal vera tikið upp til endaliga viðgerð. Fyri at vera við og hava høvi at gera vart við okkum, okkara serstöðu og serynski er tað sjálvandi um at gera hjá okkum at tryggja okkum rættin til tess. Hetta er kanska hin týðningarmesta grundin til at gerast limur sum skjótast. Her leikar nógva á hjá okkum, so nógva, at tað neyvan er forsvarligt at vera ov seinur á sjóvarfallinum.

Tað er nógva ókent, og sum í øllum ikki heilt greiddum støðum hevir ein lyndi at aftra seg og vera varin.

Men vit megu taka støðu. Samstundis sum vit skylda at ljá eftir svári uppá spurningarnar vit seta fram har ið ikki øll víðurskipti eru lýst út í æsur, megu vit spyrja:

Snultarar

Teir eru ikki smædnir, Dagblaðsmenn innir, at teir hætta sær at nevna fólka-flokkinn í sambandi við endurnýggjan av skipafloktanum og uppbygging av landi okkara.

Allir, ið minnst, hava í huga, sum um tað var hent ígjár, hvat ið fólka-flokkurin gjørdi, tá ið hann kom til ræði.

Tað fyrsta var at leggja allar árar inn, steðga vega- og havnagerðum, steðga øllum útviklingi. Var ikki so lukkuligt, at íslendingar, sum ikki vóru betri fyri enn vit, lögdu alla orku á at skapa framburð, byggja havnar, byggja vegir bygga og keypa skip, skapa liv og virki í hvørjum króki av landinum, so nógva liv og virki á landi og á havinum, at fleiri hundrøð, ja yvir 1000 føroyingar kundu fáa vellað arbeiði haruppi, vildu føroyingar doyð í kolbláa hungri í Føroyum undir fólkaflokksska missrøkingarstýri. At tað eru teir, sum hava verið ólukkan visir best, at so brátt sum teir fóru úr landsstýrinum og javnaðarmenn fingi leiðsluna, kom ferð á, ta eina málið fyri og annað eftir varð loyst — sosiala forsorgin, skip komu í streym til landið, grønlandska rættindini víkjað, sjómarsstrætan fyríbils loyst okkara fiskirættindi í Íslandi afturvunnið, havna- og vegaarbeiði aftur í fulla ferð.

Men kunnu vit vera uttan fyri eina samgongu av at kalla øllum Vestureuropa, sum fevnir um øll okkara hovudsamrættindar.

Kunnu vit standa uttanfyri eina samgongu, hvar ið Stóra Bretland, Italia, Gríkkaland eru hovudslond, og hvar ið ættlandi øll hini Norðanlondini eru uppi? Hvussu kunnu vit klára okkum uttan fyri hesa samgongu?

sjúkrahúsbyggingar ætlanin tikið upp til snarfyrrirækingar, so hon ætlandi í komandi ári verður í fullari gerð, studentaskúlabyggingararbeiði gjørt til ein veruleika o.s.fr. o.s.fr.

Undir fyrsta landsstýrinum við javnaðarmonnum, sambandsmonnum og Louisar monnum var lagdur pláan um realkreditstovnin. Men tað landsstýrið fekk ikki stundir at føra henda pláan út í lvið, tí tá kom fólkaflokksska landsstýrið sum ein deyð hond — einki hendi víðari út yvir at tær 10.000.000 ið vóru komnar undir fyrsta landsstýrinum av marshallpenninginum til skipabygging vóru nýttar. Men einki oyra kom aftrat.

Tað fyrsta, ið sitandi landsstýrið gjørdi var at fáa skipað fyri, at realkreditstovnurin fekk pening, milliónur tryggjaðar at læna út, og at landsstýrið fekk høvi til at læna 4 milliónur um árið í 5 árum aftrat til, ið stóð á figgiarlógina til fiskiskapin.

Av hesum 4 milliónunum vóru nýttar til beinleiðis tilskot til skipabygging.

Fólkaflokkurin hevði vist breggiað av at veita tilskot til skipabygging. Men hann rørdi ikki ein fingur, fyri at skipa fyri, at hesin tilskotspeningur skuldi koma til vega.

Uttan milliónurnar til realkreditstovnin, ið eru komnar undir hesum landsstýrinum, við tess fyriskipan, uttan tey stóru lánini til landskassan til skipabyggingartilskot vóru eingi nýggj skip komin til landa. Við fólkaflokkinum í landsstýrinum vildi verið líka so oyði, líka so initiáttiveyst sum í teimum 8 árunum, tá ið hesin flokkur hevði meirlutan í landsstýrinum.

(Framhald á 3. síðu).

FERÐAÆTLAN M-S. »TJALBUR« 1962

ØR KEYPMANNAHAVN:

Fríggjadag	5. jan.	kl. 20
—	19. jan.	- 20
—	2. febr.	- 20
—	16. febr.	- 20
—	2. mars	- 20
—	16. mars	- 20
—	30. mars	- 20
—	13. apríl	- 20
—	4. mai	- 20
—	18. mai	- 10*)
—	1. juni	- 20*)
Týsdag	12. juni	- 18
—	19. juni	- 18
—	26. juni	- 18
—	3. juli	- 18
—	10. juli	- 18
—	17. juli	- 18
—	24. juli	- 18
Mánadag	30. juli	- 2
Fríggjadag	3. aug.	- 18
Mikudag	8. aug.	- 10
Týsdag	14. aug.	- 18
—	21. aug.	- 18
—	28. aug.	- 18
Fríggjadag	7. sept.	- 20
—	21. sept.	- 20
—	5. okt.	- 20
—	19. okt.	- 20
—	2. nov.	- 20
—	16. nov.	- 20
—	30. nov.	- 20
—	14. desb.	- 20

ØR FØROYUM:

Fríggjadag	12. jan.	kl. 17
—	26. jan.	- 17
—	9. febr.	- 17
—	23. febr.	- 17
—	9. mars	- 17
—	23. mars	- 17
—	4. apríl	- 17
—	19. apríl	- 14
Hósdag	11. mai	- 17*)
Fríggjadag	25. mai	- 17*)
—	8. juni	- 17*)
—	15. juni	- 18
—	22. juni	- 18
—	29. juni	- 18
—	6. juli	- 18
—	13. juli	- 18
—	20. juli	- 18
—	27. juli	- 18
Mikudag	1. aug.	- 10
Mánadag	6. aug.	- 2
—	10. aug.	- 18
Fríggjadag	17. aug.	- 18
—	24. aug.	- 18
—	31. aug.	- 18
—	14. sept.	- 17
—	28. sept.	- 17
—	12. okt.	- 17
—	26. okt.	- 17
—	9. nov.	- 17
—	23. nov.	- 17
—	7. desb.	- 17
Hósdag	20. desb.	- 17

*) Leggur at í LERWICK

PF SKIPAFELAGIÐ FØROYAR